

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ ADLİ YARDIM YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Dayanak

Amaç

Madde 1 — Bu Yönetmeliğin amacı, 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 176-181 inci maddeleri uyarınca, adli yardımla ilgili usul ve esasları düzenlemektir.

Adli yardımın amacı, bireylerin hak arama özgürlüklerinin önündeki engelleri aşmak ve hak arama özgürlüğünün kullanımında eşitliği sağlamak üzere, avukatlık ücretini ve yargılama giderlerini karşılama olanağı bulunmayanların avukatlık hizmetlerinden yararlandırılmasıdır.

Kapsam

Madde 2 — Bu Yönetmelik, 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun (Ek ibare:RG-7/11/2020-31297) 177 nci maddesi ile 180 inci maddesi uyarınca Türkiye Barolar Birliği hesabına aktarılan paraların, barolar arasında dağıtımı ve kullanılması ile adli yardım bürosunun kuruluşunu, görev ve yetkilerini, görevlendirilecek avukatların ve ücretlerinin belirlenmesini, işleyişini ve denetimini kapsar.

Hukuki Dayanak

Madde 3 — Bu Yönetmelik 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 176-181 inci maddeleri uyarınca düzenlenmiştir

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Adli Yardım Bürosu ve Temsilcisi

Madde 4 — (Değişik:RG-8/10/2022-31977) Her baro merkezinde, baro yönetim kurulu tarafından belirlenip görevlendirilecek yeterli sayıda avukattan oluşan bir adli yardım bürosu kurulur. Birden fazla baronun bulunduğu illerde her bir baro tarafından adli yardım bürosu oluşturulur.

(Ek:RG-7/11/2020-31297)⁽¹⁾ (Mülga:RG-8/10/2022-31977)

(Ek:RG-7/11/2020-31297)⁽¹⁾ (Değişik:RG-8/10/2022-31977) Baro yönetim kurulu ayrıca, baro merkezi dışında, avukat sayısı beşten fazla olan her yargı çevresinde bir avukatı, adli yardım bürosu temsilcisi olarak görevlendirebilir. Gerektiğinde, yeteri kadar temsilci yardımcısı da görevlendirilir.

Adli yardım bürosu ve temsilcileri, 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununda öngörülen görevler ile baro yönetim kurullarının Avukatlık Kanunu ve Yönetmelikler çerçevesinde vereceği görevleri yerine getirirler.

(Değişik:RG-8/10/2022-31977) Adli yardım bürosu, temsilcileri ve personeli, işlerini adli yardımdan sorumlu baro yönetim kurulu üyesinin sorumluluğunda ve denetiminde yürütürler.

(Değişik:RG-8/10/2022-31977) Adli yardım bürosu ve temsilcilerine, hizmetin yürütülebilmesi için adli yardım ödeneğinden karşılanmak üzere yeterli mekan, büro donanımı ve personel sağlanır.

Barolar, avukat stajyerlerine, adli yardım bürosu ve temsilciliklerinde eğitim amacıyla geçici süreli görevler verebilirler.

Adli Yardım İstemi ve Görevlendirme (Değişik Başlık:RG-7/11/2020-31297)

Madde 5 — Adli yardım istemi, hizmetin görüleceği yer adli yardım bürosuna ve temsilciliklerine yapılır. Başvurularda, adli yardım başvuru formu doldurulur ve adli yardım esas defterine kaydedilir.

Adli yardım bürosu ve temsilcilikleri, istem sahibinden gerekli bilgi ve belgeleri ister, istemin haklılığı konusunda uygun bulacağı araştırmayı yapar, gerektiğinde karar verir. Bu araştırmada, kamu ve özel kurum ve kuruluşları, adli yardım bürosuna ve temsilciliklerine yardımcı olurlar.

(Değişik:RG-8/10/2022-31977) Adli yardım isteminin reddi halinde istemde bulunan; tebliğden itibaren on gün içinde yazılı veya sözlü olarak baro başkanına başvurabilir. Baro başkanı yedi gün içinde karar verir ve bu karar kesindir. Süresinde karar verilmediği takdirde talep ret edilmiş sayılır.

Adli yardım görevi serbest çalışan avukatlara eşitlik ilkesi esaslarına göre verilir.

(Ek:RG-7/11/2020-31297) (Mülga:RG-8/10/2022-31977)

(Ek:RG-7/11/2020-31297) (Mülga:RG-8/10/2022-31977)

(Ek:RG-8/10/2022-31977) Birden fazla baronun bulunduğu illerde yargı mercilerinin talebi üzerine yapılacak görevlendirmeler, Türkiye Barolar Birliği tarafından oluşturulan elektronik bilişim sistemi üzerinden o ildeki avukatlar arasında eşitlik gözetilerek yapılır.

(Ek:RG-8/10/2022-31977) Birden fazla baronun bulunduğu illerde yargı mercilerinin talebi üzerine baroların adli yardım listelerinde bulunan ve adli yardım hizmeti ile görevlendirilecek avukatlara ilişkin tek liste yapılır. Bu liste, Türkiye Barolar Birliği sicil numarası esas alınarak oluşturulur.

(Ek:RG-8/10/2022-31977) Yargı mercinin talebinin Türkiye Barolar Birliği sistemine ulaşması üzerine listeden görevlendirme yapılır. Görevlendirmeye ilişkin esaslar, yönerge ile belirlenir.

Adli Yardımın Yapılışı

Madde 6 — a) Adli yardım isteminin kabulü halinde, durum bir tutanakla tespit edilir. İstem sahibinden, işin sonunda maddi bir yarar elde etmesi halinde, avukata ödenen para ile elde edilecek maddi yararın %5'ini baroya ödeyeceğine; adli yardım isteminin haksız olduğunun sonradan anlaşılması halinde, görevlendirilen avukata ödenen ücretin iki katı ve yapılmış masrafları yasal faizleri ile geri vereceğine ilişkin taahhütname alınır.

Vekaletname masrafı adli yardım faslından ödenebilir.

(Değişik üçüncü paragraf:RG-8/10/2022-31977) Yargılama giderlerini karşılayamayacaklar için 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 334 ila 340 ıncı maddeleri gereğince adli yardım talebinde bulunulur. Bu talebin reddi halinde ilgilisi, avukatlık ücreti dışındaki diğer yargılama giderlerini karşılamak durumundadır. Aksi halde, adli yardım istemi reddedilebilir.

(Değişik dördüncü paragraf:RG-8/10/2022-31977) Ancak, yargılama giderlerinin karşılanamayacağının açıkça anlaşılması ve adli yardım talebinde bulunanın haklılığı açısından kesin veya kuvvetli bir kanı oluşması halinde, adli yardım bürosunun veya adli yardım temsilcisinin önerisi üzerine baro yönetim kurulu kararıyla adli yardım fonundan karşılanır.

Davanın reddi halinde iade olunacak harç, adli yardım fonuna aktarılır.

b) Adli yardım isteminin kabulüyle, gerekli iş ve işlemleri yapmak ve yürütmek üzere bir veya birkaç avukat görevlendirilir. Görev yazısının bir örneği de istem sahibine verilir ve gerekli bilgi, belge ve vekaletname ile birlikte görevlendirilen avukata başvurusu istenir. Görevlendirilen avukat, görevlendirme yazısının, işe ve ilgiliye ait bilgi, belge ve vekaletnamenin, adli müzaheret istemi reddedilmiş ise iş için zorunlu masraf avansının kendisine ulaşması ile avukatlık hizmetlerini yerine getirmek yükümlülüğü altına girer.

Görevlendirilen avukatın yükümlülüğü, istek sahibinin hizmetin görülebilmesi için gerekli belge ve bilgiler ile avukatlık ücreti dışındaki zorunlu yargılama giderlerini vermemesi veya vekaletname vermekten kaçınması ile sona erer. Görevlendirilen avukat, bu durumu gecikmeden, kendisini görevlendiren adli yardım bürosuna ya da temsilciliğine bildirir.

c) Görevlendirmede, avukatların mesleki faaliyet alanlarına ilişkin beyanları dikkate alınır.

d) Görevlendirilen avukat, bu işi yapmaktan haklı bir neden olmaksızın çekinmek isterse, görevin kendisine bildirildiği tarihten itibaren on beş gün içinde, o işin tarifede belirlenen ücretini baroya ödeyerek görevden çekilebilir.

e) Görevlendirilen avukat, 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu hükümlerine göre işi sonuna kadar takip etmekle yükümlüdür. Bağlantı ve ilişki bulunsa bile başka dava ve icra takipleri veya benzeri hukuksal işlemler, görev konusu iş kapsamında kabul edilmez.

f) Adli yardım bürosu ve temsilcilikleri, görevlendirilen avukatın hizmeti yerine getirmesi ile ilgili aşamaları izler. Avukat, işin hangi aşamasında olursa olsun, kendisinden istenen bilgi ve belgeleri vermek zorundadır. Hizmetin sonunda da, bu konudaki raporunu ve hizmetin sona erdiğini gösterir belgeleri adli yardım bürosuna ya da temsilciliğine iletir.

Ödenecek Ücret

Madde 7 — (Değişik:RG-8/10/2022-31977) Adli yardımla görevlendirilen avukata, görevlendirmeye konu iş için asgari ücret tarifesinde gösterilen maktu ücret baro yönetim kurulu kararı ile peşin ödenir.

(Ek:RG-7/11/2020-31297)⁽²⁾ (Mülga:RG-8/10/2022-31977)

(Ek:RG-7/11/2020-31297)⁽²⁾ Aynı işe birden fazla avukat görevlendirilemez. Ancak görevden çekilen avukatın yerine görevlendirilen yeni avukata ayrıca ücret ödenir.

(Mülga fıkra:RG-28/12/2011-28156)

(Değişik fıkra:RG-14/4/2017-30038) Yargıtayda, Bölge Adliye Mahkemelerinde veya Bölge İdare Mahkemelerinde görülecek duruşmalı işlerde ayrıca, Ankara'ya veya Bölge Mahkemesinin bulunduğu ile gidiş-geliş ücreti ödenir. Adli yardımdan yararlananın veya vekilinin talebi halinde Ankara veya Bölge Mahkemesinin bulunduğu il barosundan görevlendirilecek avukat aracılığı ile duruşma takip edilebilir. Ödenecek yol ücreti, 400 kilometreden daha yakın (400 kilometre dâhil) mesafeler için otobüs veya birinci sınıf tren bileti; 400 kilometreden daha uzun mesafeler için ekonomi sınıfı uçak, otobüs veya birinci sınıf tren bileti ile kullanılan ulaşım aracının kalkış ve varış istasyonları ile ev, işyeri veya hizmetin verileceği kurum arasındaki transfer için yapılan mutat giderlerini kapsar. Avukatın özel aracı ile seyahat etmesi gibi durumlarda ödenecek ücret mutat ulaşım araçlarına göre belirlenir.

Tüm masraflar belgeye dayandırılır. Belgesiz ödeme yapılamaz.

(Mülga fıkra:RG-20/10/2007-26676)

(Değişik:RG-8/10/2022-31977) Adli yardım görevini haklı nedenler dışında tamamlamayan avukat, aldığı ücretin iki katını baroya ödemekle yükümlüdür.

Adli Yardım Bürosunun Gelirleri

Madde 8 — Adli yardım bürosunun gelirleri şunlardır:

- a) Türkiye Barolar Birliğinden baroya gönderilecek adli yardım ödeneği,
- b) Kamu ve özel kurum ve kuruluşlarından, il veya belediye bütçelerinden baroya yapılan yardımlar,
- c) Bu amaçla yapılan her türlü bağışlar,
- d) Adli yardım görevlerinden çekilen ve haklı neden olmaksızın hizmeti sonuçlandırmayan avukatlardan geri alınan ücretler,
- e) Taahhütname gereği ilgiliden alınan paralar,
- f) Yardımdan yararlanan ilgili lehine ilamda belirlenen harca esas değer %5'i .

Adli Yardım Bürosunun Giderleri

Madde 9 — Adli yardım bürosunun giderleri şunlardır:

- a) Adli yardımla görevlendirilecek avukatlara ödenecek ücretler ve zorunlu yol giderleri, gerektiğinde vekaletname, dava harç ve masrafları,
- b) Büro personelinin ücretleri,
- c) Büro donanımı, kırtasiye, kira ve diğer giderler.

Adli yardım paraları, münhasıran adli yardım hizmetlerinde kullanılır ve baro bütçesinin ayrı bölümlerinde gösterilir. Bu bölümden kalan gelir fazlası, bir sonraki yılın aynı faslına aktarılır.

(Ek:RG-7/11/2020-31297) (Mülga:RG-8/10/2022-31977)

Adli Yardım Parasının Barolara Dağıtımı

Madde 10 — Türkiye Barolar Birliği, 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 180 inci maddesi uyarınca tahsil edilen parayı bütçesinin adli yardım faslına aktararak, bankada açacağı ayrı bir hesapta toplar. Bu hesapta toplanan paranın % 10 u Türkiye Barolar Birliğinin adli yardım giderleri ve adli yardım dengeleme fonu için ayrılır, kalanı barolara gönderilir.

(Değişik fıkra:RG-28/12/2011-28156) Her baroya (5) temel puan verilir. Verilen (5) temel puana;

- a) Her (50) üye avukat için (1) puan,
- b) **(Değişik:RG-8/10/2022-31977)** Her (5.000) nüfus için (1) puan eklenerek adli yardım ödenek puanı saptanır. Birden fazla baronun bulunduğu illerde, her beş bin nüfus için tespit edilecek toplam puanın yüzde kırkı o ilde bulunan barolar arasında eşit olarak, kalanı ise o ilde levhaya kayıtlı toplam avukat sayısına bölündükten sonra elde edilen rakamın her baronun üye sayısına çarpımı sonucu elde edilecek puana göre dağıtılır.

Puanlamada 0.5'in altındaki küsuratlar dikkate alınmaz, bunu aşan küsuratlar ise (1) puana tamamlanır.

Barolara gönderilecek adli yardım payı aşağıdaki şekilde hesaplanır:

TBB toplam adli yardım parası X 0.90 X baro adli yardım ödenek puanı

Baro adli yardım ödeneği = -----

Tüm baroların adli yardım puanları toplamı

Yıl içinde barolara gönderilmiş olan ödenekler, yıl sonunda barolara ayrı ayrı bildirilir.

Barolar, kendi paylarına düşen adli yardım ödeneğinin yıl içinde bitmesi halinde, adli yardım bürosunun gerçekleşen harcamalarını, ödeneğin gerekçesini ve bekleyen işleri içeren rapor ile Türkiye Barolar Birliği adli yardım dengeleme fonundan ek ödenek isteyebilirler. Türkiye Barolar Birliği yönetim kurulu tarafından, istemin uygun bulunması halinde ek ödenek gönderilir. Barolara gönderilen ödenek yıl içinde kullanılmaz ise bir sonraki yıla aktarılır.

Barolar her yılın sonunda adli yardım yıl sonu raporu düzenleyerek Türkiye Barolar Birliğine gönderirler. Türkiye Barolar Birliğindeki kayıtlar ile bu raporlar esas alınarak hesap mutabakatları sağlanır.

Barolara tahsis edilen ödenek, dört taksit halinde ödenir. Barolar kendilerine tahsis edilen ilk ödemedен sonra üçer aylık rapor düzenler ve Türkiye Barolar Birliğine gönderir.

Raporların Yönetmeliğe uygunluğu tespit edildikten sonra bir sonraki ödeme yapılır. Takip eden diğer ödemelerde de aynı usul uygulanır.

Adli Yardım Bürolarının Denetimi

Madde 11 — Baro yönetim kurulu, adli yardım bürosu ve temsilciliklerinin çalışmalarını her zaman denetleyebilir. Baro denetçileri ayrıca mali açıdan adli yardım bürosu ve temsilciliklerini de kapsayan çalışmalarını, her 2 ayda bir düzenleyeceği raporla, baro yönetim kuruluna bildirir.

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

Madde 12 — 14/11/2001 tarih ve 24583 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Adli Yardım Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 13 — Bu Yönetmelik 10/3/2004 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 14 — Bu Yönetmelik hükümleri Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tarafından yürütülür.

(1) 7/11/2020 tarihli ve 31297 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan değişiklik ile Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere fıkralar eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

(2) 7/11/2020 tarihli ve 31297 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan değişiklik ile Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere fıkralar eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.